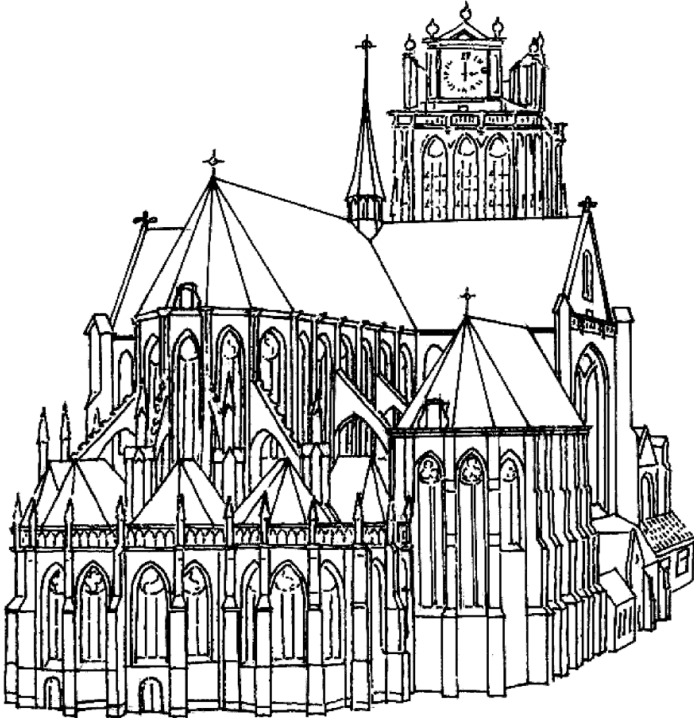

Grote Kerk Gemeente

Dordrecht

zondag 8 mei 2022 - 10.30 uur

4^e zondag van Pasen – Jubilate

voorganger: ds. P.L. Wansink

organist: Kees Bax

de kleur van deze zondag is wit

- klokgelui vooraf: **2, 4, 5** Grote drieklank
- orgelspel: Koraalsuite Cor Kee
- welkom en korte afkondiging door de ouderling van dienst; stil gebed

VOORBEREIDING

gemeente gaat staan

- intochtlied: **gezang 652**
- bemoediging
  - v Onze hulp in de Naam van de Heer,
  - g **Die hemel en aarde gemaakt heeft.**
- drempelgebed
  - v Barmhartige God, - - -
  - - - door Jezus Christus, onze Heer.
  - g **Amen.**
- zondagspsalm: **psalm 66: 1 en 3**

gemeente gaat zitten

- smeekebed vanuit de nood van de wereld, besloten met kyrië en gloria (**gezang 299e**)

DIENST VAN HET WOORD

- groet
  - v De Heer zal bij u zijn!
  - g **De Heer zal u bewaren!**
- gebed bij de opening van het Woord
- lezing O.T.: Genesis 17, 1-8 (NBV)

¹ Toen Abram negenennegentig jaar was, verscheen de HEER aan hem en zei: 'Ik ben God, de Ontzagwekkende. Richt je steeds naar mijn wil en leid een onberispelijk leven.' ² Ik wil met jou een verbond aangaan en Ik zal je veel, heel veel nakomelingen geven.' ³ Abram boog zich diep neer en God sprak: ⁴ 'Ik doe jou deze belofte: je zult de stamvader worden van een menigte volken. ⁵ Je zult voortaan niet meer Abram heten maar Abraham, want Ik maak je de vader van vele volken. ⁶ Ik zal je bijzonder vruchtbaar maken. Er zullen veel volken uit je voortkomen en onder je nazaten zullen koningen zijn. ⁷ Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: Ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen. ⁸ Heel Kanaän, het land waar je nu als vreemdeling woont, zal Ik jou en je nakomelingen voor altijd in bezit geven, en Ik zal hun God zijn.'

- lied 803: 1, 3 en 6

- brieflezing: Openbaring 7, 9-17 (NBV)

⁹ Hierna zag ik dit: een onafzienbare menigte, die niemand tellen kon, uit alle landen en volken, van elke stam en taal. In het wit gekleed en met palmtakken in hun hand stonden ze voor de troon en voor het lam. ¹⁰ Luid riepen ze: 'De redding komt van onze God, die op de troon zit, en van het lam!' ¹¹ Alle engelen stonden om de troon en de oudsten en de vier wezens heen. Ze wierpen zich neer voor de troon en aanbaden God ¹² met de woorden: 'Amen! Lof, majesteit en wijsheid, dank en eer en macht en kracht komen onze God toe, tot in eeuwigheid. Amen.'

¹³ Een van de oudsten sprak mij aan: 'Wie zijn dat daar in het wit, en waar komen ze vandaan?' ¹⁴ Ik antwoordde: 'U weet het zelf, heer.' Hij zei tegen me: 'Dat zijn degenen die de grote verdrukking hebben doorstaan. Ze hebben hun kleren witgewassen met het bloed van het lam. ¹⁵ Daarom staan ze voor Gods troon en zijn ze dag en nacht in zijn tempel om Hem te vereren. En Hij die op de troon zit zal bij hen wonen. ¹⁶ Dan zullen ze geen honger meer lijden en geen dorst, de zon zal hen niet meer steken, de hitte hen niet bevangen. ¹⁷ Want het lam midden voor de troon zal hen hoeden, hen naar de waterbronnen van het leven brengen. En God zal alle tranen uit hun ogen wissen.'

- lied 726: 1, 2 en 6

gemeente gaat staan

- evangelielezing: Johannes 10, 11-16

¹¹ Ik ben de goede herder. Een goede herder is bereid zijn leven te geven voor de schapen. ¹² Een ingehuurde knecht, iemand die geen herder is en niet de eigenaar van de schapen, laat de schapen in de steek en slaat op de vlucht zodra hij een wolf ziet aankomen. De wolf valt de kudde aan en jaagt de schapen uiteen; ¹³ de man is maar ingehuurd en de schapen kunnen hem niets schelen. ¹⁴ Ik ben de goede herder. Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen Mij, ¹⁵ zoals de Vader Mij kent en Ik de Vader ken. Ik geef mijn leven voor de schapen. ¹⁶ Maar Ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet Ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder.

- lofprijzing   v Lof zij U, Christus
                                  g **in eeuwigheid, amen.**

gemeente gaat zitten

- woord voor de kinderen

- uitleg en verkondiging

Openbaring 7, 9-17 Genesis 17, 1-8 en Johannes 10, 11-16

Jubilate

Het is de week van 4 en 5 mei. Een week die in het teken staat van het gedenken van de oorlog. Dit jaar anders dan andere jaren omdat het opnieuw oorlog is aan de grenzen van Europa. Dagelijks horen we berichten uit de Oekraïne. Gisteren nog (in de krant) de stem van de Nederlandse ambassadeur uit Kiev: Wat hier gebeurt is onvoorstelbaar. Dat wij leven in vrijheid krijgt weer een diepere betekenis. Helaas ook het besef hoe kostbaar die vrijheid is.

Mede daarom heb ik ervoor gekozen om de lezingen uit het boek Openbaring die op het rooster staan aan de orde te stellen de komende weken. Want het boek Openbaring gaat over vervolging en oorlog en de plaats van de christelijke gemeenschap in een wereld vol oorlogsdreiging. In die zin dus hoogst actueel. Tegelijk iedereen die een beetje thuis is in de Bijbel weet dat dit laatste Bijbelboek een moeilijk te begrijpen boek is. Johannes de auteur van het boek – van wie we overigens aannemen dat het een ander is dan de Johannes van het evangelie – zit gevangen op het eiland Patmos voor de huidige Turkse kust. Hij zit waarschijnlijk daar vanwege zijn geloofsovertuiging dat maakt hem tot een vervolgd christen, tot een mens in gevangenschap, een mens ook bekend met lijden en pijn. Daar begint meteen de actualiteit. Dit is niet zomaar een boek. Midden in de 2^e wereldoorlog schreef de theoloog en predikant van Amsterdam Miskotte er een ingrijpend commentaar op. Een van de mooiste korte verklaringen die ik ken is van Allan Boesak, dominee in het Zuid Afrika van de apartheid, hij zat gevangen. Ik bedoel daarmee te zeggen: Dit boek begrijp je het best als je zelf weet wat lijden is, pijn en in het bijzonder als je weet van vervolging, verdrukking.

Dat woord valt ook in het gedeelte dat we vanmorgen lezen, verdrukking (NBV 21 duidelijk beter dan NBV!). Het is één van de favoriete woorden van Paulus en het wordt in de vroege kerk veel gebruikt. De gemeente van Christus wordt verdrukt, vervolgd. Een van de oudsten vraagt aan Johannes: wie zijn dat daar in het wit? En Johannes antwoordt Heer jij weet het. Zoals Ezechiël in de paasnacht als hij een dal vol dorre beenderen ziet en hem gevraagd wordt kunnen die beenderen herleven en Ezechiël antwoordt: Heer Gij weet het. Daarmee is voor de kenner van de bijbel meteen al iets opgeroepen: het gaat om dood en leven. We horen de oudste tegen Johannes zeggen: Dit zijn degenen die de grote verdrukking hebben doorstaan. Daarmee zitten we meteen middenin het boek Openbaring. We beginnen er ook letterlijk zomaar middenin maar dat is niet zo'n ramp want strakke opbouw is niet perse de bedoeling van dit boek. Men neemt wel aan dat Johannes bewust in beelden schrijft zodat niet iedereen het meteen begrijpt. Een soort van geheimtaal. Zeker is in elk geval dat Johannes in beeldende taal schrijft. Hij gebruikt beelden om uit te drukken wat hij bedoelt. Je moet het voor je zien. Niet voor

niets is er in de kunst altijd veel gebruik gemaakt van Openbaring. De beelden van Johannes zijn grotendeels ontleend aan het Oude Testament. Wie thuis is in de Bijbel heeft een voorsprong.

De grote verdrukking. Daarmee doelt Johannes op de tegenslag, specifiek ook de vervolgingen die christenen ondergaan. In de eerste plaats toen. In het Romeinse rijk. Men neemt aan dat Openbaring is uitgegeven onder keizer Domitianus over wie nu een tentoonstelling loopt in het rijksmuseum van oudheden. Titel van die tentoonstelling: God op aarde. Zo hoog stond de keizer. Zonder twijfel heeft Johannes in zijn boek ook de wrede keizer Nero op het oog. Maar belangrijker: het gaat niet alleen maar om een enkele keizer en al helemaal niet om een soort geschiedsvorspelling. Het gaat om de eeuwige strijd tussen gewetenloze machthebbers, van alle tijden, inderdaad zo bezien ook over een tiran als Poetin, gewetenloze macht tegenover verdrukte mensen. Maar het gaat dan ook om de overtuiging dat juist temidden van die verdrukking Christus koning is. Hij is God op aarde. Nu citeer ik dan toch maar Allan Boesak, hij kan het weten: 'Inderdaad in deze wereld regeren de kleine dictators met ijzeren vuist: Herodes, Philippus, Caesar. In hun ongebreidelde hoogmoed vertrappen zij het volk van God. Met één pennenstreek laten ze duizenden verdwijnen, of sterven of beide. Marteldeskundigen doen het vuile werk voor hen in donkere naargeestige kelders, terwijl zij zelf in de prachtige zalen daarboven dansen op de maat van feestelijke muziek en hun gasten aangenaam bezighouden. Maar de kerk weet dat dit gebeurt terwijl voor eeuwig koning is onze Heer Jezus Christus. Dat gold toen en dat geldt ook nu nog. Voor de onderdrukker is er geen groter bedreiging, maar voor de gelovigen is er geen groter troost' (Allen Boesak, *Troost en Protest*, p 29-30).

En zo zien we vanmorgen een grote menigte die niemand tellen kan, dat zijn degenen die de grote verdrukking hebben doorstaan. En zij bevinden zich met palmtakken voor de troon van het lam. Palmtakken dat is een teken van de overwinning. Zoals Jezus in het Johannesevangelie op palmzondag met palmtakken wordt toegejuicht: aan Hem is de overwinning. Niet aan de keizer en de machtigen van deze wereld. Uiteindelijk nooit.

Let wel een menige die niemand kan tellen. Abraham leefde al met die belofte. Hij wordt vader van vele volken, in hem worden alle volken van de aarde gezegend. Gods heil is ruim. Hoor ook de woorden van Jezus zelf vanmorgen: nog andere schapen heb ik die niet uit deze schaapskooi komen. Al diegenen onder ons die willen gaan tellen en rekenen wie wel en vooral ook wie niet maant dat tot voorzichtigheid. Tegelijk het gaat om duur gekochte vrijheid. De herder geeft zijn leven voor zijn schapen. En zij in de verdrukking wassen hun kleren wit in het bloed van het lam. Dat kan natuurlijk niet wit in bloed, maar het is dan ook een wonderlijk wit van een ongekende schoonheid en zuiverheid. Het is het wit en het licht van de liefde van Christus. Voor, je kan ook vertalen, tegenover zijn troon en daar zingen ze: het heil is aan onze God

en aan het lam. Met recht een hemelse liturgie. De redding in onze leven, in mijn pijn, in mijn wanhoop is aan Hem.

In deze wereld gebeurt veel dat ten hemel schreit. Deze maanden leven mensen in grote verdrukking, ze sterven. Zoals sommigen die ons voorgingen in grote verdrukking hebben geleefd. En wat is dan vrijheid. Ik kreeg voor mijn verjaardag een boek met de prachtige titel: *Het Vuur van de Vrijheid*. Daarin wordt de filosofie van vier onafhankelijke vrouwen rond de oorlogsjaren beschreven: Hannah Arendt, Simone de Beauvoir, Ayn Rand en Simone Weil. Ik werd (opnieuw) zeer getroffen door Simone Weil. Hoe scherp ze ver voor de oorlog al de doodsheid en in zekere zin de ondergang van zowel het regiem van Hitler als dat van Stalin analyseert. Terzijde Simone de Beauvoir is dan vooral met zichzelf en de vrijheid van de liefde voor Sartre bezig. Tijdens de oorlog schrijft Weil:

De SS mensen brengen de geest van Hitler perfect tot uitdrukking. Aan het front beschikken ze over het heroïsme van de grofheid... Maar wij kunnen en moeten bewijzen dat wij een ander soort moed bezitten. Die van hen is grof en laaghartig, die komt voort uit de wil tot macht en vernietiging. Omdat wij andere doelen hebben is onze moed afkomstig uit een heel andere geest. (p26).

Onze moed komt van een heel andere Geest. Ik aarzel niet, ze bedoelt de Geest van Christus. Weil is dan inmiddels tot geloof in Christus gekomen. Deze Joodse vrouw kende bijna dagelijkse vreselijke pijnen maar weet zich gedragen juist ook in die pijn door Gods wonderlijke aanwezigheid. Immers het lam Gods zal hen leiden naar bronnen van levend water. In die geest ligt onze vrijheid. Dat kleurt ons bestaan. Zo leven wij, zo hebben wij lief en zo weten wij ons in God geborgen. Het heil is aan God en aan het lam tot in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

- meditatief orgelspel

- lied 798: 1, 2, 3 en 4

DIENT VAN DE GEBEDEN

- dankgebed en voorbeden, steeds onderbroken door **gezang 368f**

v zo bidden wij U allen tezamen
g

moment van persoonlijk gebed in stilte

gezamenlijk Onze Vader

gemeente gaat staan

- slotlied: **gezang 727: 1, 2, 5, 6 en 10**

- uitzending en zegen

allen: **Amen.**

- orgelspel: 'Voor alle heiligen in de heerlijkheid' Adriaan C. Schuurman

Collecten

In deze dienst zijn de collecten bestemd voor de volgende doelen:

kerk: Materiaal kerkdiensten Grote Kerk Gemeente
diaconie: Thema vluchtelingen­zorg

Uw gaven voor kerk en diaconie kunt u overmaken op rekeningnummer NL37 INGB 00006573 05 t.n.v. Wijkraad 1 der Hervormde Gemeente onder vermelding van **kerkdienst 8 mei 2022**. De penningmeester zorgt voor de verdeling. De komende tijd wordt er nog niet in de diensten ge­col­lecteerd.

Ook staan er bij de uitgang schalen voor uw gaven. De opbrengst van de noodhulppot is bestemd voor het project 'noodhulp Oekraïne' van Kerk in Actie.

Stadsklooster in Trinitatiskapel

dagelijks 10.00-14.00 uur: stil­ter­uimte (zondag 12.00-14.00 uur)
woensdagochtend: Metten (7.15 uur) en/of het ontbijt (ca. 8.00 uur)
  en/of de Laudan (8.45 uur)

Vanavond, 19:00 uur | Muziek­vespers

Het Ensemble Lyrico werkt mee aan deze vespers met muziek van de componist Adrian Batten. Het ensemble werd eind 2018 opgericht door Lucia van Vugt en bestaat uit vier zangers, een gambist en een organist-klavec­inist.

Komende zondag 15 mei, 10:30 uur

voorganger: ds. P.L. Wansink
organist: Cor Ardesch

Gastlid­maatschap

U voelt zich betrokken bij de Grote Kerk Gemeente en weet zich met ons verbonden? Dan is het mogelijk om gastlid te worden. Voor meer informatie verwijzen we u naar: www.grotekerk-dordrecht.nl.